

הרב הראשי הרב מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, ת"ת דרך המלך,
ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad MORDECHAI MALKA, Israel Founder & President Institutions "or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

המלך

פרשת וישלח

תורת

תכנית חיי האדם לפי תכליתו:

בראשית פרק לב (ג) וַיִּקָּם בְּלִילָהּ הוּא וַיִּקְוֹז אֶת שֵׁתִי נָשִׂיו וְאֶת שֵׁתִי שִׁפּוֹזוֹתָיו וְאֶת אֲזוּד עֶשֶׂר יִלְדָיו וַיַּעֲבֹר אֶת מֵעַבְרַיִם יַבֵּק: (כד) וַיִּקְוֹזוּ וַיַּעֲבֹר אֶת הַנְּזוּל וַיַּעֲבֹר אֶת אֶשֶׁר לוֹ: (כה) וַיִּתֵּר יַעֲקֹב לְבָדוֹ וַיֹּאבֶּק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשְּׁזוּר:

דרשת חז"ל שצדיקים חביב עליהם ממונם כגופן:

ומבואר במסכת חולין דף צא ע"א ויותר יעקב לבדו אמר רבי אלעזר שנשתייר על פכין קטנים, מכאן לצדיקים שחביב עליהם ממונם יותר מגופם ע"כ. ופרש"י שם וז"ל שנשתייר על פכים קטנים וכל כלים החשובים ומקנה כבר העביר את נחל יבק, כדכתיב לעיל מיניה ויעבר את כל אשר לו, והוא נשאר על פכין קטנים שלא הספיק להעביר וחשכה לו:
שאלות בפרשה:

א { ויש לשאול כיצד יעקב אבינו הלך יחידי בלילה בשביל פכים קטנים, והרי אמרו חז"ל אסור לת"ח ללכת יחידי בלילה, כמבואר בתוספתא תרומות פ"א ה"ג: והוא בגמרא חגיגה דף ג ע"ב וכן מבואר בברכות דף מג. וכן איתא בגמרא פסחים דף קיב ע"ב מדברי הגמרות הנ"ל מתבאר שני סיבות שאין להלך יחידי בלילה או מפני החשד או מפני הסכנה וא"כ כיצד יעקב הלך יחידי? אולם ע"ז אפשר לתרץ היות ובהמשך הגמרא חולין דף צא ע"ב כתבה ויאבק איש עמו עד עלות השחר אמר רבי יצחק מכאן לת"ח שלא יצא יחידי בלילה, משמע שמעשה יעקב למדו את הכלל הזה, אבל לפני המקרה של יעקב לא היה קפידה בזה.

ב { עוד יש לשאול כיצד יתכן שהצדיקים חביב עליהם ממונם יותר מגופן הרי אינם מייחסים חשיבות לעניני הגשמיות וכמו שאמר יעקב אם תתן לי לחם לאכול וכו' הרי שמסתפק במועט, ובפרט שיעקב היה עשיר ומטבע אדם עשיר שאינו מתייחס לדבר שאין לו ערך כפי שדרשו חז"ל?

ג { ועד צריך להבין כיצד יעקב חזר ויוותר לבדו בשביל פכים קטנים והדבר תמוה דמצד אחד שלח מתנה לעשו חמש או שבע משלוחים שכל משלוח היה מחמש מאות וחמישים בהמות הון עתק ומצד שני חוזר בשביל פכים?

ד { ועוד יש לשאול אפילו נבין שיש חביבות לממון אבל מדוע אומרת הגמרא יותר מגופו? יסוד חכמי האמת כי המשפחה נבחרת לפי שורש נשמתו:

והנראה לתרץ ולבאר בהקדם המתבאר מספרי הקבלה היסוד הגדול שאדם צריך להתבונן בהשגחת השי"ת הפרטית לכל אדם ואדם להנחתו להגיע לתיקון תכליתו בעולם ונקדים בזה דברי האריז"ל ורי"א חבר והבעש"ט.
דברי האריז"ל בעניני רכושו של האדם

וכתב האריז"ל בספר לקוטי תורה פרשת וישלח וז"ל ויותר יעקב לבדו ארז"ל שחזר על פכים קטנים, הנה נודע כי הצדיק נשמתו כלולה מרמ"ח אברים וכל אבר ואבר יש לו כמה ניצוצות של כמה נשמות של צדיקים [וכל השפע שנשפע לו הוא גם לצורך כל התלויים בו ולכן] (והנה) חביב עליהם ממונם כי להיות שנשפע מלמעלה וכו' מהקב"ה לכן חזר על פכים קטנים עכ"ל: עוד כתב האריז"ל בספר פרי עץ חיים - שער הקריאת שמע - פרק ג ובזה תבין סוד גדול, וכו' וכאשר חטא אדה"ר פגם בכל העולמות, וא"כ היה מוכרח שנפלו ממנו ניצוצי הקדושים ונתערבו בכל ד' רוחות העולם ובכל ע' אומות, כל א' נטל את חלקו, והנה אותן הניצוצין, אין בהם כח לצאת משם, רק ע"י ישראל העושים מצות ותפלות, וע"י תפלותיהן מעלין אותן.

ספר פתחי שערים נתיב שבירת הכלים - פתח א

וכ"כ בספר פתחי שערים נתיב שבירת הכלים פתח א שבירת הכלים שורש לסט"א: מטרת לימוד חכמת האמת בכלל, הם על מנת להכניס במודעות האדם את גודל חומרת הקלקולים שעושה ע"י עונותיו, ולעומתו גודל התיקון הנעשה ע"י לימוד התורה וקיום המצוות. תכלית בריאת כל העולמות היה עבור עם ישראל. כל כחות הבריאה כלולים באדם התחתון, ולכן כל מחשבה דיבור ומעשה שנעשים ע"י נפש מישראל, משפיעים על כללות הבריאה להוריד אליה שפע ברכה, או להיפך ח"ו. וכו' ולכן מספר נשמות ישראל הוא בכוונה מיוחדת, שלכל נפש יש תיקונים פרטיים בכל העולמות, לפי שורש נשמתה:

דברי הבעל שם טוב בראשית פרשת ויצא

ט. דהנה כתבתי במקום אחר ביאור ש"ס (סוטה מ"ז א) חן מקום על יושביה וכו', דאיתא בפרק ה' דברכות (ל"א א) אמר רבי יוסי בר חנינא מאי דכתיב (ירמיה ב', ו') ארץ אשר לא עבר בה איש ולא ישב אדם שם, וכי מאחר שלא עבר איש לא ישב שם, אלא לומר לך כל ארץ שגזר עליה אדם הראשון לישב נתישבה וכל ארץ שלא גזר עליה וכו':

ולהבין זה יש לומר דמבואר בכתבי האריז"ל בפר"ע עץ חיים דף י"ב ודף מ"ה כי על ידי חטא אדם הראשון נפלו כל הניצוצות של הנשמות קדושות בתוך הקליפות ונתערב טוב ברע, וצריך לבררן על ידי התורה והעבודה והמצוות של בני אדם וכו' וצריך כל אחד מישראל לגלות שם במקום שיש שם הניצוצות משורש נשמתו להוציאן ולבררן, וכו' ובזה מובן גם כן כוונת רבי יוסי בר חנינא מקום שגזר אדם הראשון לישב, היינו שידע שנפלו שם ניצוצין מחטא אדם הראשון ונתערבו טוב ברע, שם גזר שיהיה מקום יישוב, כדי שיבוא שם מי שיש לו שם ניצוצין משורש נשמתו לברר ולהוציאן, והבן: ונחזור לביאור מורי הנ"ל, כי ענין נסיעת האדם ממקום זה למקום אחר עבור פרנסתו וכיצא, הוא משום שיש שם ניצוצות שלו וצריך להוציאן משם ולבררן, ובזה יובן שקיפל הקדוש ברוך הוא כל ארץ ישראל תחתיו שלא יצטרך לנסוע ממקום למקום לברר הניצוצין שלו, כי נכלל כל ארץ ישראל תחתיו ויברר ניצוצין שלו במקומו, ודברי פי חכם חן: (דגל מחנה אפרים פרשת בחוקות). עוד כתב הבעל שם טוב בראשית פרשת ויחי ה. איתא בגמרא (ראש השנה כ"ז א) התורה חסה על ממונם של ישראל, ולמה כן, כי זה כלל גדול שכל דבר שאדם לובש או אוכל או משתמש בכלי הוא נהנה מהחיות שיש באותו הדבר, כי לולא אותו הרוחניות לא היה שום קיום לאותו דבר, ויש שם ניצוצות קדושות השייכים לשורש נשמתו, ושמעתי כי זה טעם שיש אדם

הרב הראשי הרב מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, ת"ת דרך המלך,
 ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad MORDECHAI MALKA, Israel Founder & President Institutions "or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

שהוא אוהב דבר זה ויש אדם ששונא דבר זה ואוהב דבר אחר, וכשהוא משתמש באותו כלי, או אוכל מאכלים אפילו לצורך גופו הוא מתקן הניצוצות, כי אחר כך הוא עובד באותו כח הבא לגופו מאותו מאכל או מלבוש או שאר דברים, בזה הכח עובד לה' יתברך נמצא שעל ידי זה הם מתקנים, לכך פעמים יארע שכשכלה כבר לתקן כל הניצוצות שהיו באותו דבר השייכים לשורש נשמתו, אז לוקח ממנו ה' יתברך אותו הכלי, ונותן לאחריה) ששייכים הניצוצות שיש באותו הכלי לשורש אחר [כוונתו שפעמים האדם מאבד חפץ ומגיע לאחר היות ונגמר תיקונו אצל הראשון]: ואמר ריב"ש ע"ה, שאוכלין בני אדם ושותין בני אדם ומשתמשים בבני אדם, היינו בניצוצין שיש באותן הדברים, לכך צריך אדם לחוש על כליו ועל כל דבר שיש לו, היינו מצד הניצוצין שיש שם, בכדי לחוס על ניצוצותיו הקדושים: (צוואת הריב"ש דף י"ג ע"א).

הרכב משפחתו הוריו אחיו אשתו ובניו:

מהנ"ל מתבאר שהקב"ה מתכנן כל נשמה לפי תכלית תיקונה בעוה"ז ומכין מצעדי גבר ונותן לו חן למקום מגוריו לרכושו ולמאכלו וכן לאשתו וכל משפחתו הכל קשור ומתוכנן מאת השי"ת בכדי שיגיע לתקן מה שקשור לנשמתו.

דבר ראשון: והוא שיש לשאול וכי יש אדם שבחר באיזה משפחה יולד לאיזה הורים לאיזה אחים או דודים, וכן לאיזה עדה ואיך יהיה מבנה גופו בהיר או כהה יפה או מכוער בריא או חולה ועוד ועוד, הרי ברור שאם היה תלוי ברצונו כל אחד היה בוחר משפחה מכובדת עשירים בריאים ואת המצב הכי טוב, ואילו המציאות שאדם נולד לא לפי בחירתו הכי צדק? אלא בהכרח שרק השי"ת היודע את הנסתרות ואת התכלית של כל נשמה שירדת לעולם לאיזה מטרה נועדה ובאיזה מקום תוכל לתקן עצמה ולהגיע לתכליתה ועם איזה הורים או משפחה שקשורה לנשמתו ובאיזה תנאים אותה נשמה תוכל להגיע לתכליתה, ולכן השי"ת מתכנן את ההורים והמשפחה ומצב המשפחה הכלכלי והבראותי ומעמדה החברתי המתאימה ביותר לצרכי אותה נשמה ואך ורק שם ובתנאים אלו ולא אחרים יכולה להגיע לתכליתה. וכמאמר חז"ל **בגמרא סוטה דף ב ע"א** אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן וקשין לזווגן כקריעת ים סוף, שנאמר {תהלים סח} אלהים מושיב יחידים ביתה מוציא אסירים בכושרות. אינני? והא אמר רב יהודה אמר רב ארבעים יום קודם יצירת הולד, בת קול יוצאת ואומרת בת פלוני לפלוני בית פלוני פלוני שדה פלוני לפלוני לא קשיא הא בזוג ראשון, הא בזוג שני. והכוונה בזה ללמדנו יסוד הנ"ל שהן המשפחה שמתחיל מהזיווג והן הבית מקום מגוריו והן השדה שזה הפרנסה והרכוש הכל בהשגחה עליונה ובגזרת הבורא יתברך בהתאם לתכליתה.

סוג הפרנסה קשורה לנשמתו:

דבר שני: כמו כן המציאות בעולם שיש סוגי עבודות ועסקים שונים בעולם ולכאורה נשאל את עצמנו מדוע אדם לא יעשה חקר מהו העסק המובחר ביותר ובו יעסוק, וכיון שהמציאות לא קח כיון שבכל סוג עסק שיש בעולם יש מצליחים ויש מפסידים וא"כ כיצד האדם בוחר עבודה או עסק? כתבו הספרים הקדושים כי דבר זה ג"כ הוא תלוי בסוד נשמתו ותכליתו של האדם ולפי"ז השי"ת נוטע בליבו משיכה למלאכה מסוימת כיון שלפי סוד תיקון נשמתו יש לו קשר לאותה מלאכה כגון יש אדם שיש לו קשר לאדמה ויש שקשור לעצים או אבנים או ברזל או לבני אדם והכל תלוי כפי הנצרך לנשמתו, והיינו שיש אשר צריך ע"י מלאכתו לתקן את הניצוצות ששייכים לנשמתו בעץ או באבן או בברזל, או יש לו קשר לבני אדם שצריך לעסוק איתם מפני שפגע בהן וכדומא, ולכן מזמנים לו מסגרת עבודה שאליה קשורים אותם אנשים שיש לו קשר איתם לתקן עצמו, כמובין שהדבר תלוי אם נושא ונותן באמונה במלאכתו דהיינו שאדם אמיתי ונותן או מייצר את המוצר בצורה טובה או מתייחס לבני אדם בהגינות ובסבלנות ובכבוד, ולכן גם מחובתו של האדם להיות נושא ונותן באמונה כדי שלא יגיע אליו כסף שאינו שלו או ח"ו במרמה כאשר מתבאר מדרשת חז"ל על הפסוק אדם כי יקריב מכם, **וכתב רש"י** בויקרא פ"א פסוק ב' אדם כי יקריב מכם, וכו' אדם למה נאמר מה אדם הראשון לא הקריב מן הגזל שהכל היה שלו אף אתם לא תקריבו מן הגזל עכ"ל בשם הת"כ: **וכן מבואר בילקוט שמעוני ויקרא רמז תפ: וכן כתב הסמ"ג ל"ת שיט:** והשאלה מדוע נזקקו ללמוד דבר זה מאדה"ר?

אלא כותב הרה"ג לב חסמן זצ"ל שחז"ל רצו ללמדנו לא רק על גזל כפשוטו אלא צריך האדם לשאוף שהממון שיש לו יהיה כעין הממון שהיה לאדה"ר ששם אין שום סרך לא גזל ולא רמאות או הונאה או ריבית או על חשבון צער של אחרים או בפגיעה בזולת או גזל שינה זהו ממון שראוי להביא אותו קרבן להשם, ומזה ישכיל האדם עד כמה חובתו להיות זהיר ונזהר במלאכתו ובמשאו ומתנו מכל הבחינות שיהיה לפי ההלכה. **לכן** השאלה הראשונה שאדם נשאל לעתיד לבא האם נשאת ונתת באמונה, ואיך העניין סתם רק לעצם הפן המסחרי אם הוא ביושר או במרמה אלא עיקר השאלה מתייחסת לחלק הרוחני והיינו כל הסובב והקשור לעסקו או מלאכתו שיהיה ברוח התורה ובהתאם להלכה, ואפשר שלכן אמרו חז"ל באמונה ולא ביושר, כיון שרמזו בזה שבכדי שהאדם ידע להתבונן בתכלית עסקו או מלאכתו שהשי"ת זימן לו ומה החובות המוטלות עליו הן כלפי הדומם או הצומח או החי או המדבר חייב להאמין שזה אינה סתם בחירתו באותה מלאכה או עסק אלא שזה מכוון לתכליתו ולכן נשאל כנ"ל שאם עסק באמונה הרי הוא תיקן את כל חלקי נשמתו, רק אז רכוש כזה מובטח לו שיהיה לו סולם לעלייה ולקיים בו תורה ומצוות.

ביאור העושה תורתו עיקר ומלאכתו טפל:

ובזה מובן דברי הגמרא ברכות דף לה ע"ב אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן משום רבי יהודה ברבי אלעאי בא וראה שלא כדורות הראשונים דורות האחרונים, דורות הראשונים עשו תורתן קבע ומלאכתן עראי זו וזו נתקיימה בידן, דורות האחרונים שעשו מלאכתן קבע ותורתן עראי זו וזו לא נתקיימה בידן. **ועיין במגן אבות לרשב"ץ אבות פ"א מ"טו מש"כ** לבאר. **אולם לפי יסוד הנ"ל** נראה לומר שכוונת חז"ל ללמדנו שבכל מלאכה יש חלק תורני ויש חלק גשמי השכר והרווח הוא הגשמי אך החלק התורני הוא הרוחני שיש במלאכה, ומהו כאשר האדם חי באמונה שיש השגחה פרטית על כל אחד מתבונן מה תכלית העבודה או העסק שבו הוא עוסק ומשתדל למלא את תפקידו בצורה הטובה ביותר כי אין המטרה רק הרווח או המשכורת אלא ההפך הוא רק אמצעי להעסיק את האדם, אלא העיקר שיעשה באמונה וביושר מבלי להיכשל באיסורי תורה ויכבד בני אדם וישתדל לעזור לבני אדם כפי יכולתו, ולדוגמה פעמים שמגיע אדם דקה אחרי הזמן מיד כועס עליו ודוחה אותו מבלי לנסות לבדוק אולי קשה לו או דחוף כיון שאינו חושב שזה עיקר תכליתו לנסותו במלאכתו כיצד ינהג,

הרב הראשי הרב מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, ת"ת דרך המלך,
 ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad MORDECHAI MALKA, Israel Founder & President Institutions "or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

וכן אדם שהופך להיות מנהל או עכ"פ אחראי על בני אדם כיצד ינהג איתם בכבוד או בביזוי וכן על זה הדרך ישמע חכם ויוסיף לקח כי אין גבול לדבר לחשוב כל אחד במסגרת שהוא נמצא מהן החובות התורניים והרוחניים שיש במסגרת מלאכתו, ולכן אומר התנא אדם שעושה תורתו עיקר היינו שמתבונן בחלק הרוחני שבמלאכה שהוא עיקר הרי הכל מתקיים בידו, ואילו ההפך סופה בטלה כי אינו מגיע לתכליתו.

רכוש האדם קשור לנשמתו:

דבר שלישי: בדומה לכל הנ"ל מבואר עוד בספרים כי גם רכושו של האדם הכל קשור לנשמתו ואין שום פרוטה מיותרת כי כל כולו מיועד לקיום תורה ומצוות לפי הנצרך לתיקון נשמתו, וכאשר כתבנו בשם האריז"ל בספר לקוטי תורה פירשתי וישלח הנ"ל, וכאשר אמרו דורשי רשומות על הפסוק והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, סולם בגמטריה ממון לרמז שהממון אמנם מוצב ארצה אך ראשו מגיע השמימה כי הכל תלוי איך מנצל האדם את הממון, ומזה הטעם הגזל מקטרג בראש כיון שמטריח את השי"ת כיצד להחזיר את הממון לנגזל בכדי שיוכל להשלים את עצמו, ומאידך הגזל חוזר בגלגול בעבור הגזל אפילו יהיה סכום פעוט. ולכן מובן היטב כיצד צדיקים חביב עליהן ממונם יותר מגופן כיון שיודעים שזה השלמת תיקונם ואפילו פרוטה קטנה תגרום לחיסרון בתיקון נשמתם ולכן חביב עליהן יותר מגופן שהוא רק גשמי ואילו ממונם יש בו את החלק הרוחני.

מעשה עם הגר"ח ואלוהין זצ"ל בחומרת הדין על פרוטות:

כמסופר על הגר"ח ואלוהין זצ"ל אשר היה בחור בישיבה חולה ושלח אותו לביתו בליווי בחור אחר ובדרכם היו באיזה אכסניה ולא היה מספיק כסף לחולה לשלם והיה חסר לו אחד עשר פרוטות כאשר הגיעו למקום יערם אמר החולה לבחור שיקח את אחד עשר פרוטות לשלם לבעל האכסניה, אולם בחזרתו שכח וחזר לישיבה ולצערו אותו חולה נפטר והנה באחד הימים כדרכו בקודש הגר"ח ואלוהין היה מסתובב בישיבה בשעות הלילה המאוחרות והנה רואה בפרוודור את הבחור שנפטר כבר לפני כמה זמן ושאלו רבו והלא אתא כבר נפטרת ומה הנך עושה כאן, השיבו וסיפר לו את המעשה שהיה איתו בדרכו והתחייב להחזיר את אחד עשר פרוטות ואילו הבחור שכח לעשות את שליחותו וכעת אינו יכול להכנס לגן עדן עד שיתקנו את הגזל ויחזיר את החוב ולכן מבקש מהרב שידאג לו, כמובן הבטיחו הרב שידאג להחזיר ואכן כך היה ולאחר מכן חזר אליו בחלום והודה וברך את הרב שיראה נחת כשם שעשה עבורו, ללמדנו כל פרוטה שאינה שלו הנמצאת בידו יסבול בעבור אותן פרוטות.

איסור כל תשחית:

וביסוד זה מובן היטב איסור כל תשחית שאסרה התורה, או מה שנאמר התורה חסה על ממונן של ישראל, כיון שכל חלק שיש לאדם יש לו שייכות לנשמתו ואינו סתם דבר גשמי בלבד ולכן חובתו לא להשחית כי דבר זה יחסר ממנו ויפגום את נשמתו וזו כוונת הגמרא בחולין לפי שהצדיקים אינם מושיטין ידם בגזל והיינו יודעים שכל פרוטה שאצלם יש לה יעוד ותכלית, ולא מפאת קמצנות כי אדרבא שמחים לעזור ולעשות חסד כי יודעים שזה התכלית של כל הרכוש.

מצוות מבשרך אל תתעלם:

וביסוד הנ"ל יובן היטב את יסוד מצוות צדקה שנאמר מבשרך אל תתעלם ועניי עירך קודמים, אשר לכאורה לפי ההגיון אין חכמה לעשות חסד עם הקרובים אליו אלא אדרבא לעשות עם אנשים זרים זה יותר חסד? אולם לפי יסוד הנ"ל אדרבא הפוך בהיות ומה שנולד למשפחה מסוימת אינו בחירתו אלא מפני שיש לו קשר הכי קרוב לתקן את נשמתו וכלן נולדו לו כאחים או דודים בכדי שיהיו יותר זמינים אליו ויראה את מצבם מקרוב וכך יוכל יותר לעזור ולכך המעגל הולך ומתרחב אם אין בבני משפחתו או משכניו או מבני עירו ואם לאו עניי ארץ ישראל ואם לאו אפילו מחו"ל כיון שכל שיש לו יותר קירבה יש לו שייכות לנשמתו והשי"ת מזמן לו לעשות טובה או לעזור לו כדי לתקן לפי שורש נשמתו והבן.

הנוטל פרוטה מחברו כנוטל נשמתו:

ובזה יובן מאמר חז"ל במסכת בבא קמא דף קיט ע"א א"ר יוחנן כל הגזול את חברו שוה פרוטה כאילו נוטל נשמתו ממנו, שנאמר כן ארחות כל בוצע בוצע את נפש בעליו יקח, וכן פסק הרמב"ם הלכות גזלה ואבדה פרק א הלכה יג. וכן פסק בשולחן ערוך חושן משפט הלכות גזילה סימן שנט סעיף ג. ולכאורה צריך ביאור כיצד פרוטה היא כנוטל נשמה? אולם להנ"ל מובן היטב כיון שכל פרוטה קשורה לשלימות נשמתו וע"י שלוקח ממנו מחסיר חלק משלימות נשמתו.

מוסר השכל:

העולה מדברנו אחר הקדמה נפלאה זו נפתח לפנינו צוהר למבט חדש על החיים ומיישב הרבה שאלות אשר מקוננות בליבו של האדם ומפריעים לו בעבודת השי"ת, כי בדרך זו ישכיל ויבין שמצבו כל כך מדויק ומתוכנן בתכלית ולא יכול להיות יותר טוב מזה ויעשה רצון השי"ת בשמחה ובטוב לבב, ולכן חובה על כל אדם לקיים את התורה והמצוות עם הכלים שניתנו לו הן במשפחתו והן במצב בריאותו והן במצבו הכלכלי והן במעמדו בחברה ולדעת שהכל מכוון ומדוקדק בתכלית הדקדוק לפי צרכי נשמתו וישתדל שיהא משאו ומתנו באמונה ולעזור למקורביו יותר וע"י יזכה האדם להשלים תכליתו ולעשות רצון בוראו בשמחה ובטוב לבב אמן ואמן.

בידידות ואהבה
מרדכי מלכא